

Gratia

Gratia nisi gratis est, non est gratia
"Om nåden inte är gratis, är det ingen nåd"
Augustinus

Kyrkblad – Evangelisk – lutherska bekännelsekyrkan
Kirkeblad – Den Evangelisk lutherske bekjennelseskirke

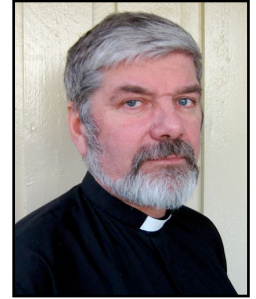
Nr 1. 2009 årgang.13

"Alterfreske i Rovaniemi ev. luth. församling i Finland - "Livets kilde" Salm 36,10. Foto: G.A.Hjorthaug

I Hellige fastetider.

Se, vi går opp til Jerusalem
i hellige fastetider
og ser hvordan Jesus, Guds egen Sønn
i stedet for syndere lider.

Fastetiden er en vandring med Jesus den tunge veien opp til Golgata. Det var en tung vei for Jesus. Det var ikke bare korset han bar på sine skuldrer, han bar også all verdens synd. Fastetidens tekster minner oss om at vi har våre synder og nederlag. Det var ikke uten grunn at Jesus gikk vegen opp til Jerusalem.

Første søndag i faste hører vi om Jesus som blir fristet av djevelen i ørkenen. Etter å ha fastet i 40 dager og netter ble han lokket av djevelen til å gjøre steiner om til brød for å bevise at han var Guds Sønn. Jesus var sulten og han er Guds Sønn. Djevelen har helt rett. Han møter oss slik hver eneste dag. Djevelen bruker materielle ting for å få oss opptatt med denne verden, bort fra Guds Ord og Guds løfter. Får han låne vårt øre, våre tanker og vårt sinn - så vet han at vi ikke samtidig kan trøste oss til Ordet. Men da skal vi lære av Jesus. Han bruker Åndens sverd som er Guds ord og slår tilbake. Luther sier at "et Guds ord kan han binde" "Jesus svarte: "Det står skrevet: Mennesket lever ikke bare av brød, men av hvert ord som kommer fra Guds munn." Matt 4,4 Livets brød er evangeliet. Søk først Guds rike eller evangeliet, så skal du få det andre i tillegg. "Kjære Gud, jeg er så ofte vendt mot denne verden og så ofte lite vendt mot deg. Jeg lærer aldri og faller ofte for djevelens smarte grep. Herre forbarm deg over meg."

Lykkes satan ikke første gangen, så prøver han igjen og igjen. Han bruker aktivt Skriften og som alle falske lærere river han et bibelord ut av sin sammenheng. Slik angrep han også Adam og Eva. Har Gud virkelig sagt? Djevelen utsetter også Jesus for en fristelse om jordisk makt og ære i bytte med å underkaste seg. Du verden hvor svake vi er på dette området. Det kan synes som om vi ofte setter anseelse og ære blant mennesker framfor det å bekjenne vår tro på Jesus Kristus. Vi viser feighet og unnskyldighet. Dette er synd. Men Jesus avviser hans tredje forsøk. Han er tindrende klar: "Bort fra meg, Satan! For det er skrevet: Herren din Gud skal du tilbe, og bare ham skal du tjene." Matt 4,10/Gjennom all fristelse stod Jesus fast og seiret. Det er mer enn hva vi kan si om oss arme mennesker. Vi faller og snubler og handler mot bedre vitende. Jeg vet hva som er rett, men likevel faller jeg for fristerens grep. Paulus bryter ut: "Jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?" ! Rom 7,24

Veien opp til Jerusalem var en vei til døden og en vei til livet. Han bar mine nederlag på veien opp til Jerusalem. Hans død på korset var for meg. Jeg var den dødsdømte. Men Jesus Kristus går inn i mitt sted og tar min straff. Hans seier over djevelen får jeg gjennom troen regne som min seier.

Se, vi går opp til Jerusalem,
til Frelserens kors og pine,
til Lammet som ofres for verdens skyld,
for syndene dine og mine.

GRATIA

Utgis av:
Den Evangelisk
Lutherske Bekjennelseskirke/
Evangelisk-lutherska bekännelsekyrkan

Ansv.red.Gunnar Edwardsson,
Redaksjonssekretær:
Gunnar Hjorthaug
gunnar.hjorthaug@tele2.no

Kirkestyret:

Asbjørn Hjorthaug, formann/ordf.
Gunnar Edwardsson, sekr./sekr
Jan-Erik Andersson, kasserer/kassör
Tlf: 0431/430165,
Åke Malander.
Nils Svensson.
Kirkestyrets adr: Rugdeveien 3
N-1823 Knapstad. Tlf/fax: 69 92 11 32
Kyrkans sv. bankgironr 5633-5136
Kirkens no.bankkontonr.
1135.10.53102

Menigheter/Församlingar:

S:t Matteus ev luth förs., Uppsala

Kh Åke Malander,
Åkerlänna 40
S-743 71Björklinge,
Tlf/fax 018/356140/356235
ake.malander@telia.com

S:t Johannes ev luth förs., Yxenhult

Kh Gunnar Edwardsson,
Fågelsångsv.14
S-341 31 Ljungby,
Tlf/fax 0372/62952
gedwardsson@telia.com

S:t Andreas ev.luth förs., Skellefteå

Kh Gunnar Byström,
Fäbodgatan 34, S-931 56 Skellefteå,
Tlf/fax 0910/35008
bystrom@torpet.ac

Den lutherske menighet, Knapstad

Mprest Asbjørn Hjorthaug
Rugdeveien.3 N-1823 Knapstad
Tlf/fax 69 92 11 32
asbj.hjorthaug@c2i.net

Asbjørn Hjorthaug

Du skall inte ha begärelse.....

9:e och 10:e buden

Du skall inte ha begärelse till din nästas hus.
Du skall inte ha begärelse till din nästas hustru, ej heller till hans tjänare eller tjänarinna, hans ox eller åsna, ej heller till något annat som tillhör din nästa..

Vad betyder det?

Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte med list försöker få vår nästas arv eller hus eller under sken av lag och rätt tillägnar oss det utan hjälper honom att behålla det som tillhör honom. Och vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte lockar ifrån vår nästa dem som tillhör honom utan förmanar dem att vara trogna.

I vår genomgång av de tio budorden har vi nu kommit fram till de två sista, som liksom bildar den negativa motsvarigheten till det första. Dr Luther säger, i stora katekesen, att dessa bud i första hand är riktat till judarna, men läser vi Luthers förklaring där så inser vi att de i lika hög grad gäller alla kristna.

Av evangelierna får vi lätt intrycket att man bland judarna hade en yttlig syn på hur man uppfyller buden. Har man till det yttre avhållit sig från de onda gärningar som de olika budorden förbjuder, så menar man sig därmed ha uppfyllt budet, ja man kan rent av berömma sig av att ha hållit allt detta. Men, hur ofta har inte ett sådant tänkesätt smugit sig in även bland fromma kristna! När fariseen står där i helgedomen och tackar Gud för att han inte är som andra människor, är det nog inte så svårt att byta ut de fariseiska dygderna mot kristna, och så står många kristna där och hämtar sin rättfärdighet på i grund och botten samma sätt som fariseen.

Naturligtvis kan vi människor inte se annat än vad handen gör och vad tungan talar, och därför sammanfattar och inskräper Herren i de avslutande buden: ”Du ska inte ha begärelse ...” Vi människor kan bara döma efter vad vi ser och hör, men Herren dömer över hjärtats hemliga tankar och

uppsåt. Vad en rätt förståelse av budorden innebär undervisar oss Jesus om, när han, till skillnad ifrån vad ”ni har hört att det är sagt”, ställer sitt gudomliga: ”Jag säger er”.

Det är en ganska vanlig föreställning att Jesus här skärper lagens krav, men vad han gör är ju bara att lyfta fram vad Mose redan har sagt i de tio budorden; Mose har överlämnat åt Israels barn inte bara de åtta första utan även nionde och tionde budet. Att Jesus så behöver inskräpa detta, lagens sanna innebörd, visar bara att människan alltid försöker pruta av på lagens krav. Lärjungarna frågade ju förskräckta: ”Vem kan då bli frälst?” Ja, ska frälsningen förvärvas på lagens väg, så möts man av Jesu svar: ”För människor är det omöjligt”.

De tio budorden ska tygla och leda oss här i livet, men de är inte givna för att vi ska bli saliga genom dem. Vägen till saligheten är en helt annan väg, och den lär vi oss, inte här i det första, utan i det andra huvudstycket i katekesen.

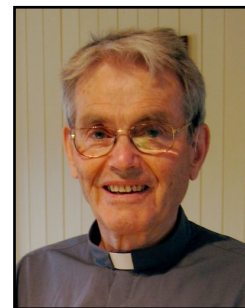
Guds tio bud bildar en sluten enhet. Första budet visar oss till all godhets källa och livets och tillvarons sanna mening. All vår kärlek, all vår längtan och alla våra böjelser ska vara riktade mot Gud. ”Du ska inga andra gudar ha.” ”Du ska älska Herren, din Gud, över allting.” Motsatsen till detta goda är hjärtats onda begärelser.

De sista buden visar följaktligen varifrån det onda kommer och befäller oss att hålla vårt hjärta helt rent och fritt från alla onda begärelser. Vilken människa har väl någonsin förmått att uppfylla detta?

En finns som har fullkomligt, till minsta prick, fullgjort all vad Guds heliga lag fordrar, och han har gjort detta som vår ställföreträdare, därför finns det ännu tröst för oss som inte har uppfyllt buden. Han fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet.

Åke Malander

Jag är vägen, sanningen och livet

Aftensång/Vesper, el II Text: Jh 14:6

ELBKS Årskonferens och familjeläger 2008, Munkviken.

”JAG ÄR Sanningen.... 1) ty ingen kommer till Fadern utom genom mig.”

Jesus talar med sitt förestående lidande för ögonen.. Hans Ord om sitt lidande, död och uppståndelse var Sanningens ORD. Han såg hur synden gjort hela släktet till trälar under lögnen och dess furste. Bara Han som var Sanningen, nedstigen från Gud kunde göra dem fria.

Därför säger Han till några judar som kommit till tro: ”Om ni förblir i mitt Ord, så är ni i sanning mina lärjungar, och ni skall förstå sanningen, och Sanningen skall göra er fria.”

När nu några opponerade sig, svarar Han: ”Amen, Amen säger Jag er: Var och en som gör synd är syndens träl. Trälen blir inte kvar i huset för evigt. Sonen blir kvar för evigt. Om nu Sonen gör er fria, så blir ni verkligen fria.” (Jh 8:31ff) Steg för steg bygger Han upp trons bro, Sanningens bro över dödens och dödsfruktans älv, med Sanningens Ord. Dit hör:

2) Sanningen om Jesu pina, död och uppståndelse.

om pinan säger Anden: ”..det var våra sjukheter Han bar, våra smärtor dem lade Han på sig...Ja Han var sargad för våra överträdelser och slagen för våra missgärningar. Straffet var lagt på Honom, för att vi skulle få frid, och genom hans sår blir vi helade..”

om döden ser du på Kristi kors: Ty ”den som inte visste av någon synd, har Gud gjort till synd, för att vi skulle bli Guds Rättfärdighet i Honom.” (2 Kor 5::21) ”Han bar själv våra synder i sin kropp upp på träet, för att vi skulle vara döda från synderna och leva för rättfärdigheten. Genom hans sår är ni botade.” (1 Petr 2.-) Vad än Lagen, helvetet, döden och Guds vrede inger dig för fruktan, kära oroliga och darrande syskonsjäl: ”Se Guds Lamm som borttager världens synder!” Han själv bekräftar detta med Sanningens Ord: ”Det är fullbordat!” – Anden som känner oss alla, låter aposteln Petrus säga: ”Ni vet att det inte är med förgängliga ting, med silver eller guld, som ni blivit återlösta från ert meningslösa liv som ni hade övertagit från era förfäder, utan med Kristi dyra blod. Som ett felfritt och obesmittat lamms.”

(1 Petr 1:18) om uppståndelsen: är Kristi egen uppståndelse! Anden låter aposteln Paulus ta tjuren vid hornen:, när han säger ..”men om Kristus inte är uppstånden, då är ju vår predikan meningslös, och då är också er tro meningslös.. Men nu är Kristus uppstånden från de döda som förstlingen av de avsomnade. Eftersom döden kom genom en enda människa, så kom också genom en enda människa de dödas uppståndelse. Och lyssna nu noga: ”Liksom alla dör i Adam, så skall också alla göras levande i Kristus. Men var och en i sin ordning: Kristus som förstling, vidare de som tillhör Kristus vid

hans tillkomst.” – Vilket hopp, vilken Nåd vilket jubel!!

Vad kan brudsjälen annat göra, än sjunga med:

’En klar rubin där även glänser fram, Ty med sitt blod bestänkte mig Guds Lamm, Min ring av fint och luttrat guld den är, Och därför den är mig så hjärtligt kär.’ LPs 774:3

”JAG ÄR .....Livet”.

”Då Guds vår Frälsares godhet och människokärlek uppenbarades, gjorde Han oss saliga – inte för de gärningar i rättfärdighet som vi hade gjort, utan på grund av sin barmhärtighet - genom nya födelsens bad och förnyelse i D H Ande, som Han rikligt utgjöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare”.

(Tit.3: 4f)

Vart syftade Han med detta Nådesunder? Jo: ”att vi, rättfärdiggjorda genom hans Nåd, skulle i hoppet bli arvingar till evigt liv.” –

Då uppsökte DU mig, ett dödens och mörkrets barn, och gav mig Liv av Ditt LIV, liksom tro och barnarätt hos Din Fader, och min!

Hör bara, säger Anden: ”Alla ni är Guds barn genom tron i Kristus Jesus! Ni, så många som har blivit döpta till Kristus, har blivit iklädda Kristus!” (Gal. 3:26f)

Där – i D H Dopet, ryckte Han oss ur dödens och djävulens våld,

”och” – med Odebergs översättning – ”*insatte oss i sin KÄRLEKs SONS Rike,*

(Kol 1:13f), *i vilken vi har förlösningen,* (dvs den Lösensumma, som köper oss fria) – *förlåtelsen för våra synder*”. S:t Paulus predikar här om Guds hemlighet, som ”*nu blivit uppenbarad för hans helgon*”. (d.ä Trons och Guds barn)

”*Denna hemlighet är Kristus i er, härlighetens hopp!* Anden ger oss hoppet om det eviga Livets härlighet hemma hos Fadern, där Kristus säger: ”*Se, här är JAG och barnen som Gud har givit mig.*” (Hebr 2:13)

Detta är GUDS Nåds gåva till sina barn – i DH Dopet och Tron, tillsammans med D H Andes boende i Guds barnets hjärta! Men vi är inte där än... Herren kallar hem oss - som man sa förr - ’i sinom tid’. HANs tid och vår är, liksom Hans vilja och vår, är sällan identiska.

Men ”*Herren är underbar i råd, och stor i vishet*” (Jes.28:29), både vad gäller ditt liv här nere och flytten hem! ”*Ske Din vilja*”, är lika med Guds kärleks hand i din, i alla lägen! Vissheten om saligheten och dess krona’ är

något som Jesus gläder och tröstar sina lärjungar med. ”*Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv*”. ’Håller Du fast i ditt hjärta’, fortsätter Han likasom, ’att

JAG har utgivit min lekamen och mitt blod för Dig, då har Du evigt liv! Oavsett vad satan eller Lagen försöker oroa ditt samvete med! Det må gälla små eller stora synder, så bar JAG upp dem på mitt kors. Mina sår botade dig! Men ropa Du, i all nöd och fara, särskilt när du faller, så kommer JAG och hjälper dig med förlåtelsens olja, som läker dina sår!’ -

Märker du hur ömt HAN i hela Skriften vakar över sin Brud, d.ä. hans heliga Kyrka, liksom varje Brudsjäl?! - Kärleken som Din Brudgum gjutit in i ditt hjärta får dig att utbrista, med Bruden i Höga visan: ”*Jag är min väns, och min Vän är min.*” (H.V. 6:2)

”*Höjen jubel till HERREN, alla länder; Tjänen HERREN med glädje, Kommen inför hans ansikte med fröjderop, Förnimm att HERREN är GUD. HAN har gjort oss, och inte vi själva, till sitt folk och till får i sin hjord!*” (Psalt 100:1ff)

”*Ära vare GUD i höjden och frid på jorden till människorna ett gott behag!*” (Lk 2:14).

**AMEN, AMEN,
AMEN.**

’HAN är mitt hjärtas tröst och ro,
Min himlaskatt, mitt A och O,
Begynnelsen och änden.

Och HAN mig skall sitt Namn till pris,
Upptaga till sitt paradiset:
Så klappar jag i händer.
Amen, Amen,

Kom du sköna, Glädjekrona,
Du min längtan.
Dig förbidar jag
med trängtan!’
(LPb. 724:7)
AMEN

Gunnar Z. Byström

”*Jag är Vägen..*” Gammel mosaikk i Roma. Foto G.A.Hjortbang

Kristna i Det heliga landet

Det har funnits kristna i Det heliga landet sedan nytestamentlig tid. På de heliga platserna byggdes på trehundralet pilgrimskyrkor som också var ortsbefolkningens kyrkor.

Från 400-talet till 800-talet var majoriteten av befolkningen kristen. De kristna av idag är till allra största delen araber och ättlingar till de kristna som fanns i landet när islam erövrade området från det byzantiska riket. Deras gudstjänstspråk är nästan uteslutande arabiska. Omkring 125 000 av dem bor i byar och städer i Galiléen, särskilt Nasaret och Haifa.

På Västbanken har Ramallah, Jerusalem och Betlehem med omnejd en betydande kristen befolkning – cirka 50 000 – men emigrationen är omfattande. I Gaza finns omkring 2 500 kristna, de flesta grekisk-ortodoxa.

De kristna i Det heliga landet tillhör en rad olika kyrkor. När de orientaliska kyrkorna avvisade kyrkomötet i Kalcidon, förblev Jerusalem troget under den kyrkliga överheten i Konstantinopel; och fortfarande är den grekisk-ortodoxa kyrkan störst i Det heliga landet. De kristna i Galiléen är dock till större delen grekisk-katolska, dvs. förbundna med Rom. De armeniska, syriska och koptiska

ortodoxa kyrkorna är mycket mindre.

Romarkyrkan är dock betydande. Bland små protestantiska kyrkor utmärker sig den anglikaner och lutheraner. I bilden ingår även en stor grupp av ryssar som invandrat som ”judar” men är rysk-ortodoxa. Därtill kommer s.k. messianska judar, som tror på Kristus som Messias men som ogärna låter sig inordnas i någon av de kristna kyrkorna.

Västkristnas aktiva stöd för staten Israel är tungt att bära för de kristna i de palestinska områdena, där de röner samma behandling som övrig arabisk befolkning: vägspärrar, köer, nedsättande behandling osv.

Svårigheterna märks särskilt vid de stora högtiderna. På Palmsöndagen gick förut en procession av tusentals människor från

Betfage på Oljeberget ner över Kidron-dalen upp till Jerusalem. Så förbjöds scoutkårer från delar av Västbanken och Gaza att delta och sedan stängdes östra Jerusalem helt av från övriga Västbanken. Nu får bara ett fåtal passera gränsovergångarna och delta i processionen.

Den som reser till Det heliga landet gör väl i att likt en pilgrim på ort och plats under några dagar försjunka i sin tro på Kristus, som för vår skull föddes, levde och dog i detta land. Det finns många kristna turist, som visserligen besöker platserna där Kristus föddes och dog, men som samtidigt på något sätt tror att staten Israel – inte den kristna kyrkan – är profetians uppfyllelse.

Den kristna arabiska befolkningen uppfattas enligt detta synsätt lätt som människor som hamnat fel i tid och rum: man menar att ”arab” och ”muslim” är samma sak och att Det heliga landet är till för judar – inte för araber; och så finns det, utifrån detta tänkesätt, med ens ingen plats för kristna araber i det land där Kristus föddes och dog. Ingen lutheran kan tänka så.

Jesus kaller Simeon Peter og Andreas. Mosaikk i Vatikanet. Foto Gunnar A. Hjorthaug

Mats Eskhult

Att fira nattvard

”Så ofta ni gör detta, så gör det till min åminnelse.” Så säger Herren Jesus i instiftelseorden i nattvarden. De orden följer som slutord på vad han sagt om brödet och vinet, att de är hans kropp och blod, den kropp som blev utgiven och det blod som blev utgjutet till syndernas förlåtelse.

Därpå följer dessa ord om att ofta fira nattvard genom att göra det han gjorde och göra det till hans åminnelse.

Men vad betyder egentligen dessa ord? Att göra något till minne av någon kan ju t ex vara att man vill erinra om någon som levtt genom att lägga blommor på en grav, eller att skänka något till välgörande ändamål till minne av någon kär avliden.

Att erinra sig och göra något till någons åminnelse i den meningen var i och för sig inte något okänt i antikens värld. Men att det inte rör sig om en sådan åminnelse i instiftelseorden, det är uppenbart utifrån Jesu uppståndelse från de döda, som han före sitt lidande visste och utsade. Det är också viktigt att se att i det gamla testamentet, där ordet åminnelse eller hågkomst förekommer t ex Psalt 38:1 och 70:1, där handlar det om åkallan av och åbero-

pande på Guds nådelöften, d v s en påminnelse inför Gud om hans stora och förunderliga löften om nåd för syndaren. Alltså åminnelse i en helt annan riktning och innebörd.

Men vad är då innebörden i orden: ”...gör det till min åminnelse”? Aposteln S:t Paulus ger oss svaret där han återger Kristi instiftelseord i 1 Kor 11: ”Så ofta ni äter brödet och dricker kalken, förkunnar ni Herrens död till dess att han kommer.” (v. 26)

Här säger nämligen aposteln att ätandet av Kristi kropp och blod i nattvarden är förbundet med förkunnelsen av Kristi död. Men Kristi död är inte nu vilken som helst. Det är den död som är en försoning för världen och som sker i syndares ställe och som innebär syndaförlåtelse och rättfärdiggörelse för alla. Och lägg nu märke till att aposteln säger att man i sakramentet förkunnar Kristi död. Ty att förkunna

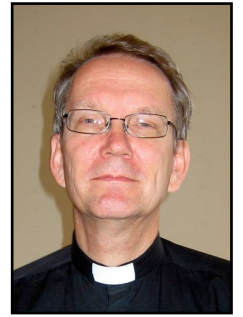
Kristi död, det är att förkunna *Kristi fräl-sande och för-sonande död.*

”Gör detta till min åminnelse” har därför den djupaste betydelse för hela nattvardsfirandet, inte blott däri att vi gör vad Kristus lärt oss att göra, utan också att han därmed lärt oss att med rätt insikt och tro fira nattvard. Ty att fira nattvard till hans åminnelse det är att utskifta det konsekrerade brödet som hans *för-soningskropp* och det konsekrerade vinet som hans *försoningsblod* och ta emot det i den tron.

Ja, därför är det också i *åberopande* på Kristi välgärning, som vi får ta emot hans kropp och blod, som övertäcker synden och ger frid. Och det är vad redan Kristi instiftelseord säger, att brödet är den *”kropp som blir utgiven för eder”*, och att vinet är *”det nya testamentets blod som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse”*.

Att fira nattvarden till Kristi åminnelse det är inte bara att påminna om Jesus, utan det är att *åberopa* sig på hans lidande, död och uppståndelse för syndares skull, och så mottaga hans kropp och blod, och ta emot vad det är: den säkraste underpanten på försoningen för alla våra synder.

Gunnar Edwardsson

Sjöglimt 2004 Foto Gunnar A. Hjorthaug

Den eneste sanne Gud

Fra Summary of Christian Doctrine - Edw.W.A.Koehler (oversatt av Ole Brandal)

Om Gud

Bibelen sier: "Gud bor i et lys som ingen kan komme til, Han som intet menneske har sett eller kan se." 1. Tim 6:16. Og i Joh.1.:18 står: " Ingen har noensinne sett Gud". Og 2. Mos. 33:20: "Gud sa:Du kan ikke se mitt åsyn, for intet menneske kan se meg og leve."

Spørsmålet blir da: Hvordan kan vi da vite noe om Gud? Ingen har sett Ham, og ingen kan se ham og leve?

Svaret er: Gud har gitt seg til kjenne, han har åpenbart seg. Vi har to åpenbaringer av Gud. Den ene kaller vi den alminnelige eller den naturlige. Den andre kaller vi den særskilte eller frelsesåpenbaringen.

Den alminnelige åpenbaringen.

1.Naturen vitner om Guds eksistens.

Bibelen sier at skaperverket vitner om Gud. I Rom. 1:19-20 står det slik: "Det som en kan vite om Gud, ligger åpent for dem, for Gud har åpenbart dem det. For hans usynlige vesen, både hans evige kraft og hans guddommelighet er synlig fra verdens skapelse av, idet det

kjennes av hans gjerninger, "forat de skal være uten unnskyldning". Når vi ser på skaperverket så er det et mektig vitnemål om Gud. Både makrokosmos og mikrokosmos står for vårt øye som et vitnemål om Gud, Skaperen.

I Hebr. 3:4 står: "Hvert hus blir jo gjort av noen, men den som har gjort alt ,er Gud." Likesom et fint byggverk vitner om en dyktig byggmester, så vitner skaperverket om en stor skaper. Vår logiske sans tilsier oss det.

Ved å se på dette fantastiske skaperverket er det vanskelig å forstå at noen fremstår som ateister.

Selv om Gud vitner om seg selv i naturen, så få vi ikke blande sammen naturen, eller kreftene i naturen med Gud. Det finnes de som lærer at naturen eller kreftene i naturen er Gud, dette kalles pan-teisme. På samme måte som vi skiller mellom byggmester og

byggverk, skiller vi mellom skaperverket og Skaperen.

2. Vår samvittighet vitner om Guds eksistens.

I Rom. 2: 14-15 står det slik: "For når hedningene , som ikke har loven, av naturen gjør det loven byder, da er disse, som dog ikke har loven, seg selv en lov. De viser at lovens gjerning er skrevet i deres hjerter, idet deres samvittighet gir sitt vitnesbyrd, og deres tanker innbyrdes anklager eller også forsvarer dem."

I vårt indre har vi en samvittighet, en instans som dømmer om hva som er rett eller galt, ondt eller godt. Denne instans ble skadet i syndefallet, men er likevel ikke verre enn at den enda fungerer på et vis. Vi har en medfødt bevissthet om hva som er godt og ondt og at vi står ansvarlige for vårt liv overfor en makt, Gud som er større enn oss. At det er slik, er alle hedningenes avguder et vitnesbyrd om.